

Instruktionsbok

Funktioner •

Tillämpningsexempel •

Teknisk specifikation •

- Notera!** I instruktionsboken används förkortningen möh, som utläses meter över havet. Möh är ett mått som anger höjden (Z-koordinaten) i förhållande till den "fiktiva havsytan" som Sveriges nationella referenssystem RH 2000 (Rikets Höjdsystem 2000) bygger på och som definieras av Normaal Amsterdams Peil (NAP), en punkt i Amsterdam som används som nollpunkt.
- Viktigt 1.** Z-FIX Huvudstång, den inbyggda teleskopstången och den tillhörande förlängningsstången är av aluminium och är därmed strömförande!
Detta kan vara särskilt viktigt att beakta vid arbete nära t ex luftburna starkströmsledningar.
- Viktigt 2.** Tänk på att en laserstråle kan reflekteras i t ex en glasruta/spegel och därmed returneras/detekteras i felaktig höjd och därmed ge en felaktig höjdsreferens!
- Viktigt 3.** Z-FIX är ett mätinstrument, som förvisso tål tuffa tag, men om olyckan är framme kan elektroniken bli skadad och därmed ge felfunktion.
Det kan också uppstå sprickor i hölje eller glas till följd av t ex fallskador, vilket i sin tur kan ge möjlighet för fukt att gå in i mätinstrumentet, vilket i sin tur också kan ge felfunktion.
Ha därför för vana att kontrollera Z-FIX funktion med jämna mellanrum, eller när ni misstänker att den kan ha tagit skada, enligt Tillämpningsexempel 11, sidan 24.

INNEHÅLL

sid 1	Inledning Vad är Z-FIX Hur fungerar Z-FIX Att använda Z-FIX
sid 2	Illustration över komplett Z-FIX-utrustning
sid 3	Programöversikt
sid 4	Knappfunktioner
sid 5 - 6	Huvudprogram: Z-FIX HÖJDMÄTNING Start Programmering Exempel
sid 6	Underprogram: NOLLSKALA Programmering / Nollning
sid 7 - 8	Stänger och skalor Huvudstång Teleskopstång Förlängningsstång
sid 9 - 24	Tillämpningsexempel <ol style="list-style-type: none">1. Programmera in fixhöjd / Förutsättningar2. Vanlig höjdsättning / Fluktning direkt3. Ta reda på mellanskillnad med nollskala4. Höjdsättning under angiven höjd / Fluktning direkt5. Stickprovstagning vid höjd okänd (Markprojektering / Sektionering)6. Massaberäkning före fyllning7. Bergssektionering / Beräkning av schaktmassor8. Tagning av fixhöjd som ligger mer än 2,2 m under laserplanet9. Flyttning av bygglaser / Omprogrammering av fixhöjd10. Z-FIX som räknesticka11. Kontroll av Z-FIX funktion
sid 25	Teknisk Specifikation

INLEDNING

VAD ÄR Z-FIX?

Z-FIX är en elektronisk avvägningsstång, avsedd att användas för höjdavvägning. Den arbetar ihop med bygglaser.

Z-FIX består i stora drag av:

- Datorhuvud
- Huvudstång med inbyggd teleskopstång
- Förlängningsstång
- Fästplatta för lasermottagare
- Väska
- Fotring

(Se illustration på nästa sida.)

HUR FUNGERAR Z-FIX?

Vid traditionell utsättning utgår du ifrån instrumenthöjden och du räknar ut alla höjder manuellt. Vid utsättning med Z-FIX utgår du ifrån **fixhöjden**.

Du programmerar in fixhöjden i datorhuvudet en enda gång, sedan räknar Z-FIX själv ut höjderna. Metoden är enkel:

1. Ställ huvudstången på en fixhöjd, dvs en bestämd höjdpunkt över havet.
2. Flytta datorhuvudet med lasermottagaren så att mottagaren ligger i nivå med bygglasern och ger signal. Lås fast datorhuvudet.
3. Programmera in fixhöjden i datorhuvudet.

När fixhöjden är inprogrammerad är Z-FIX klar för användning. Nu kan du förflytta datorhuvudet uppåt och nedåt på stången.

När du flyttar datorhuvudet och mottagaren ger signal visar displayen den höjd över havet som du har i botten på huvudstången.

Oavsett vart du än flyttar datorhuvudet på stången, visar displayen alltid den höjd över havet som du har i botten på huvudstången, när du får signal. Detta är Z-FIX's grundprincip!

ATT ANVÄNDA Z-FIX!

Med Z-FIX överför du ritning till verklighet direkt:

Läs av på din ritning vilken höjd du ska ha. Flytta datorhuvudet på stången tills displayen visar den önskade höjden. Lås fast datorhuvudet. När du sedan får signal har du den önskade höjden i botten på huvudstången.

KOMPLETT Z-FIX-UTRUSTNING

Huvudstång

Z-FIX-datorhuvud

Fästplatta för lasermottagare

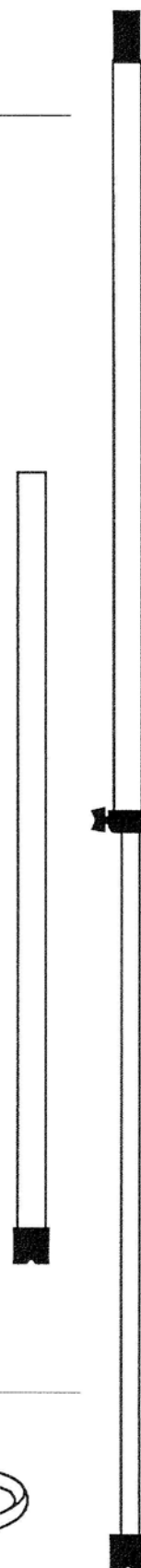
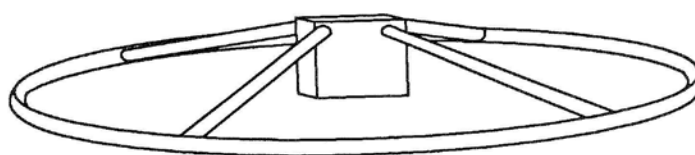
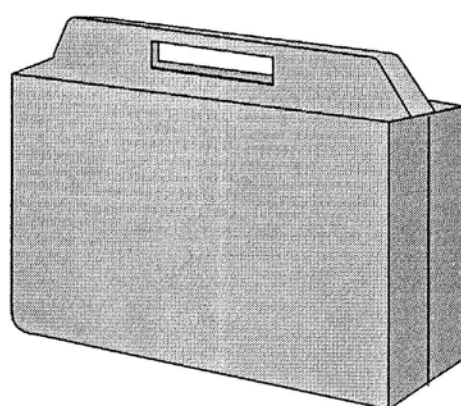
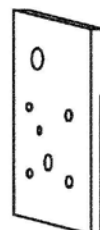
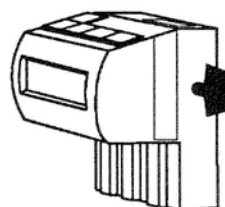
Fästskruv

Förlängningsstång

Transportväska

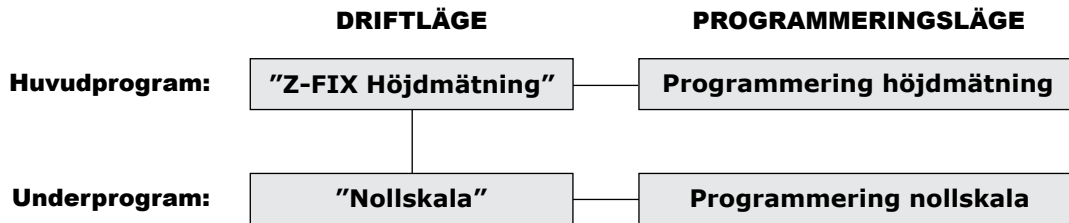
Teleskopstång

Fotring

PROGRAMÖVERSIKT

I datorhuvudet finns två olika program inlagda: ett huvudprogram och ett underprogram. Programmen jobbar parallellt och oberoende av varandra.

HUVUDPROGRAMMET

- Kallas för "Z-FIX Höjdmätning".
- "Z-FIX Höjdmätning" är det program som du utgår ifrån vid nästan all höjdsättning.
- När du startar Z-FIX hamnar du i huvudprogrammets driftläge.
- I driftläge visar displayen vilken höjd över havet du har i botten på huvudstången, när du får signal. (Förutsatt att en fixhöjd är inprogrammerad.)
- I programmeringsläge programmerar du in fixhöjden. Du kan programmera in höjder mellan 0,000 m och +/-9999,999 möh (meter över havet).
- När du programmerat in en fixhöjd och återgått till driftläge, kan du inte gå tillbaka till huvudprogrammets programmeringsläge. Det är en säkerhetsåtgärd. Om du har programmerat fel eller om du vill programmera in en ny fixhöjd måste du stänga av Z-FIX och starta om.

UNDERPROGRAMMET

- Kallas för "Nollskala" och utgör ett komplement till "Z-FIX Höjdmätning".
- Syftet med "Nollskala" är att du kan nollställa en valfri höjd.
- I programmeringsläge nollställer du höjden.
- När du har nollställt en höjd och återgått till driftläge, utgår "Nollskala" från +00,000 m och löper uppåt och nedåt som en termometerskala.
- Att använda "Nollskala" i kombination med "Z-FIX Höjdmätning" ger dig unika möjligheter att snabbt och enkelt lösa utsättningsproblem, t ex vid höjdsättning under angiven höjd, kontroll av nivåskillnader, sektionering, massaberäkningar, mm.

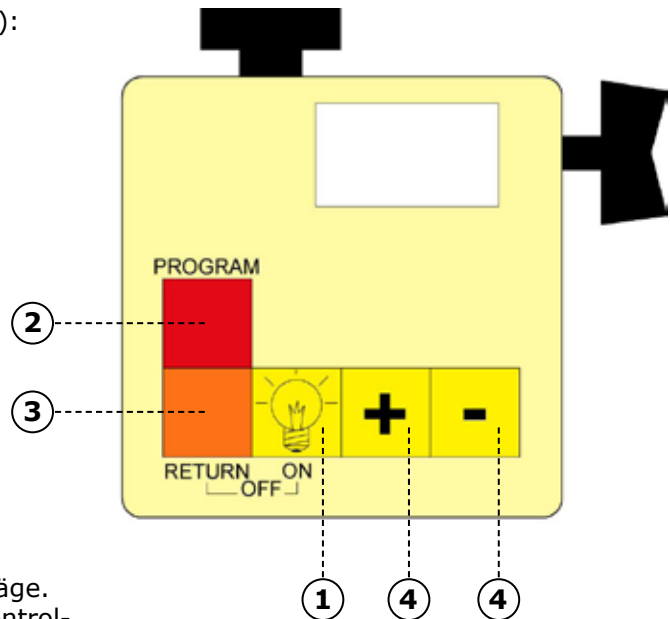
KNAPPFUNKTIONER

1. Start / Ljusknapp (gul med lampsymbol):

- Startar enheten.
- Fungerar därefter som ljusknapp.

2. Programmeringsknapp (röd):

- Intar programmeringsläge i "Z-FIX Höjdmätning" respektive "Nollskala".
- Fungerar därefter som markörflyttare i båda programmen.

3. Returknapp (brandgul):

- Återgår från programmeringsläge till driftläge.
 - I driftläge används returknappen för att kontrollera hur mycket batterikapacitet som kvarstår. Displayen visar en skala för alkaliska batterier samt en skala för laddningsbara batterier:
 - fulla staplar = fullt batteri
 - tomma staplar = tomt batteri
- När det är väldigt lite kapacitet kvar i batterierna, kommer även texten "**BATT**" fram (med automatik) i displayen.

4. Plusknapp och minusknapp (gula):

- Växlar mellan "Z-FIX Höjdmätning" och "Nollskala".
- I programmeringsläge används plus- och minusknapparna för att programmera sifftertecken. Båda knapparna är kopplade till samma sifferslinga, 0-9. Plusknappen går framåt i slingan, minusknappen går bakåt.

AVSTÄNGNING

Tryck samtidigt ned brandgul knapp och gul knapp med lampsymbol i ca 3 sekunder. Displayen visar därefter: **Z-FIX Avstängd!**

ERROR

Om texten "**ERROR**" visas i displayen har ett användarfel uppstått: Användaren har förflyttat Z-FIX-datorhuvud i programmeringsläget innan man återgått till driftläge i "Z-FIX Höjdmätningprogram". Stäng av Z-FIX, starta om och programmera in fixhöjden på nytt.

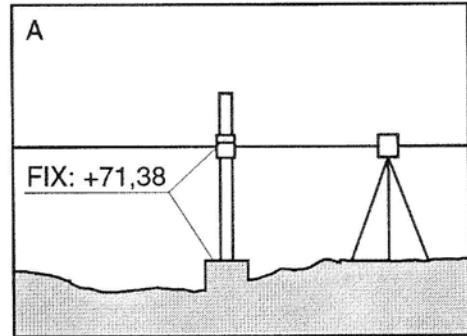
HUVUDPROGRAM: Z-FIX HÖJDMÄTNING

Start:

Ställ Z-FIX på en "fixhöjd", dvs en bestämd höjdpunkt över havet. I detta exempel antar vi att fixhöjden är 71,38 möh. Se bild A.

Förflytta datorhuvudet och lasermottagaren så att du får signal från mottagaren. Lås fast datorhuvudet med låsskruven.

Starta Z-FIX med ett tryck på gul knapp med lampsymbol.

Programmering:

Kontrollera att du är i "Z-FIX Höjdmättningsprogram".

Z-FIX Höjdmätn.
+ 00,000 m

Intag programmeringsläge genom att trycka en gång på röd knapp. En blinkande markör visar vilket tecken som för tillfället kan ändras, dvs tecknet för tusental meter. (Markören hamnar alltid först på detta tecken i höjdmättningsprogrammet.) Med röd knapp flyttar du markören vidare till nästa siffertecken.

PROGR:Höjdmätn.
+0000,000 m

I detta exempel ska fixhöjden 71,38 möh programmeras in i "Z-FIX Höjdmätning". Flytta med röd knapp markören till siffertecknet för tiotal meter. Programmera in siffran 7 genom att trycka 7 ggr på plusknappen eller 3 ggr på minusknappen.

PROGR:Höjdmätn.
+0070,000 m

Flytta markören till siffertecknet för ental meter. Programmera in siffran 1 genom att trycka 1 gång på plusknappen (eller 9 ggr på minusknappen).

PROGR:Höjdmätn.
+0071,000 m

Flytta markören till siffertecknet för decimeter. Programmera in siffran 3 genom att trycka 3 ggr på plusknappen (eller 7 ggr på minusknappen).

PROGR:Höjdmätn.
+0071,300 m

Flytta markören till siffertecknet för centimeter. Programmera in siffran 8 genom att trycka 2 ggr på minusknappen (eller 8 ggr på plusknappen).

PROGR:Höjdmätn.
+0071,380 m

Återgå till driftläge i "Z-FIX Höjdmätning" genom ett tryck på brandgul knapp. Först nu är programmeringen avslutad och först nu kan datorhuvudet flyttas till nya önskade höjder.

Z-FIX Höjdmätn.
+ 71,380 m

Det går att ändra plustecknet till ett minustecken i huvudprogrammet, men det görs endast vid fixtagning under havsnivån: I programmeringsläge flyttas markören framåt tills plustecknet blinkar. Tryck sedan en gång på plus- eller minusknappen.

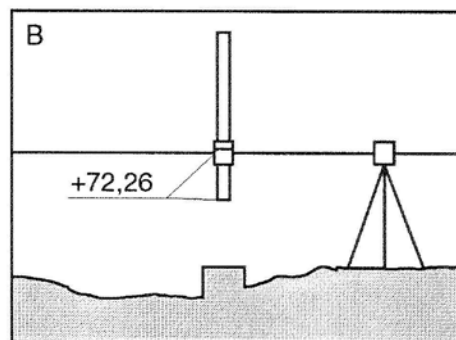
(I nollskaleprogrammet ändras +/- tecknet på samma sätt.)

Exempel huvudprogram:

Antag att du ska schakta för en byggnad. "Färdig golvhöjd" ska vara 72,26 möh. Fixhöjden 71,38 möh är redan inprogrammerad enligt föregående sida.

I stället för att på traditionellt vis räkna ut höjden manuellt, flyttar du datorhuvudet med mottagaren så att displayen visar den önskade höjden 72,26. Lås fast datorhuvudet.

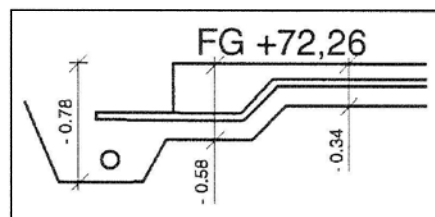
Håll stängen så att du får signal. När du får signal har du höjden 72,26 möh i botten på huvudstängen. Se bild B.

UNDERPROGRAM: NOLLSKALA

Du ska nu schakta för 3 olika höjder under "Färdigt golv" (72,26 möh):

schakt platta:	-0,34 m
schakt sula:	-0,58 m
schakt dränering:	-0,78 m

Kontrollera att utgångshöjden 72,26 står i displayen.

Z-FIX Höjdmätn.
+ 72,260 m

Tryck på plus- eller minusknappen för att komma till nollskalan. Nollskalan visar i detta exempel +00,880 m.

Nollskala
+ 00,880 m

Programmering / Nollning:

Intag programmeringsläge genom ett tryck på röd knapp. Markören blinkar nu på plustecknet.

PROGR:Nollskala
+0000,880 m

Flytta markören till tusentalmeter genom ett tryck på röd knapp. Siffrorna i displayfönstret nollas då automatiskt.

PROGR:Nollskala
+0000,000 m

Återgå till driftläge i "Nollskala" genom ett tryck på brandgul knapp. Först nu är nollningen klar och först nu kan datorhuvudet med mottagaren flyttas till nya önskade höjder.

Nollskala
+ 00,000 m

Flytta datorhuvudet tills displayen visar -0,34 m. Lås fast datorhuvudet. Schakta tills du får signal. När du får signal har du rätt schakthöjd för plattan i botten på huvudstängen.

Nollskala
- 00,340 m

Flytta datorhuvudet tills displayen visar -0,58 m. Lås fast. Schakta tills du får signal. När du får signal har du rätt schakthöjd för sulan i botten på huvudstängen.

Nollskala
- 00,580 m

Flytta datorhuvudet tills displayen visar -0,78 m. Lås fast. Schakta tills du får signal. När du får signal har du rätt schakthöjd för dräneringen i botten på huvudstängen.

Nollskala
- 00,780 m

Ovanstående visar hur man nollar en höjd, samt ett exempel på användning av Nollskala. Samma höjdmätning utförs även enkelt med hjälp av teleskopstängen, se ex 4a, sidan 13.

STÄNGER OCH SKALOR

I en Z-FIX Grundutrustning ingår, förutom Z-FIX Datorhuvud, en huvudstång med en inbyggd teleskopstång och som extra tillbehör finns en förlängningsstång.

Alla de tre olika stängerna har en bestämd framsida och en bestämd baksida. Färgade längsgående linjer anger vilken sida som är fram- respektive baksida. På båda sidor är skalor tryckta. Skalorna är olika på de tre stängerna och de är avsedda att användas på olika sätt. Beskrivning följer nedan:

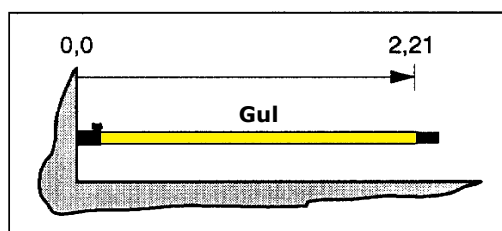
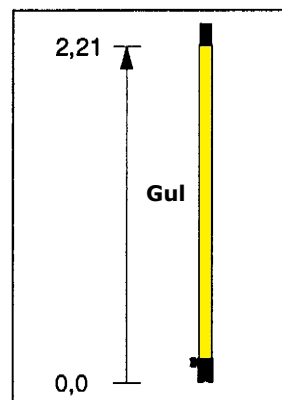
HUVUDSTÅNG

FRAMSIDA = Gul grundskala

- Graderingen börjar i botten på huvudstången och löper uppåt, från 0,0 - 2,21 m.
- Gul grundskala är likvärdig med måttskalor på traditionella avvägningsstänger.

Användningssätt:

1. Som traditionell avvägningsstång, om t ex batterierna tagit slut eller om datorhuvudet gått sönder:
Lossa lasermottagaren från Z-FIX, sätt fast mottagaren på en vanlig mottagarplatta och använd stångens framsida på samma sätt som en traditionell avvägningsstång.
Fördelen med detta är att du slipper ha med dig en extra stång och att du fortfarande kan använda dig av teleskopstången.
2. Som måttstock för längder mellan 0,0 - 2,21 m.

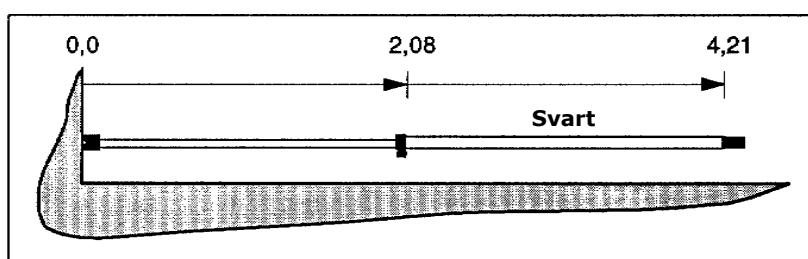
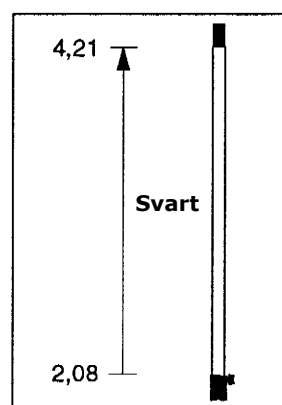
HUVUDSTÅNG

BAKSIDA = Svart längdskala

- Graderingen börjar på 2,08 m och löper upp till 4,21 m.

Användningssätt:

1. Som måttstock för längder mellan 2,08-4,21 m:
Dra ut teleskopstången maximalt. Det ger dig en måttstock som mäter upp till 4,21 m.
Läs av skalan på huvudstångens baksida, ej på teleskopstången.

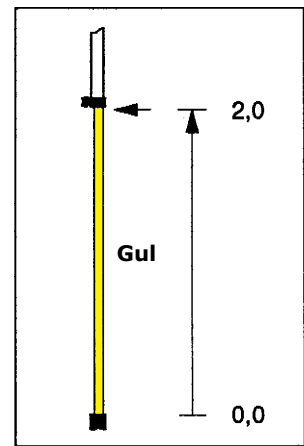
TELESKOPSTÅNG

FRAMSIDA = Gul teleskopskala

- Maximal utdragbar längd är 2,0 m.
- Graderingen börjar ovanför den svarta plastfoten i botten på teleskopstången och löper uppåt, från 0,0 - 2,0 m.
- Skalan ska alltid läsas av högst upp på teleskopstången, dvs i botten på huvudstången. (Se pil i illustration brevid.)
- Talet du läser av på skalan talar om hur mycket du har dragit ut teleskopstången. Om det t ex står 27 på skalan, har du dragit ut stången 27 cm. Om du drar ut teleskopstången maximalt, står det 200 på skalan.

Användningsområden:

1. Vid höjdsättning under angiven höjd
2. Vid massaberäkning före fyllning

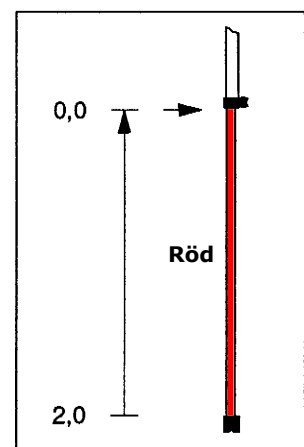

BAKSIDA = Röd sektioneringsskala

- Maximal utdragbar längd är 2,0 m.
- Graderingen börjar ovanför den svarta plastfoten i botten på teleskopstången och löper uppåt, från 2,0 - 0,0 m.
- Skalan ska alltid läsas av högst upp på teleskopstången, dvs i botten på huvudstången. (Se pil i illustration brevid.)
- Talet du läser av talar om hur mycket du har skjutit in teleskopstången. Allteftersom du drar ut stången minskar skalan. Om det t ex står 27 på skalan, fattas det 27 cm för att stången ska vara utdragen maximalt. Om du drar ut teleskopstången maximalt, står det 0 (noll) på skalan.

Användningsområden:

1. Sektionering / Projektering
2. Fixtagning vid stora nivåskillnader

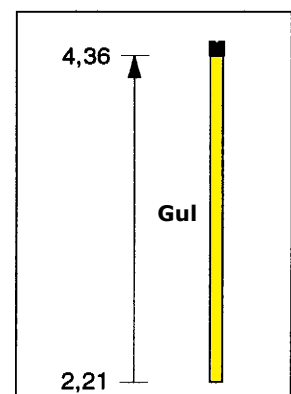
FÖRLÄNGNINGSTÅNG

FRAMSIDA = Förlängning på gul grundskala

- Graderingen börjar på 2,21 m och löper upp till 4,36 m.

Användningssätt:

1. Som förlängning på huvudstångens framsida och dess gula grundskala.

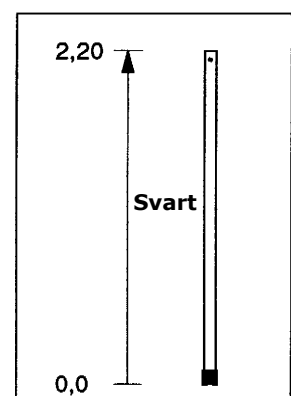

BAKSIDA = Svart grundskala

- Graderingen börjar på 0,0 m och löper upp till 2,20 m.

Användningssätt:

1. Som alternativ till huvudstångens framsida:
Vänd stången upp och ned så att plastfoten kommer nedåt. På detta vis kan du använda förlängningsstångens baksida på exakt samma sätt som huvudstångens framsida. Fördelen är att du inte bär på teleskopstången, som väger ca 0,7 kg. Vid utsättning, där teleskopstången inte kommer till användning, är förlängningsstången ett lätt alternativ.

TILLÄMPNINGSEXEMPEL

I följande tillämpningsexempel kommer vi att gå igenom ett urval av olika typer av höjdsättningsarbeten i skiftande terrängförhållanden. I steg-för-steg anvisningar får du lära dig hur du med hjälp av Z-FIX löser dessa utsättningsproblem.

Ex 1.	Programmera in fixhöjd +	Förutsättningar 10
Ex 2.	Vanlig höjdsättning / Fluktning direkt	 11-12
	2a. Huvudstång		
	2b. Huvudstång + Förlängningsstång		
	2c. Huvudstång + Teleskopstång		
	2d. Huvudstång + Förlängningsstång + Teleskopstång		
Ex 3.	Ta reda på mellanskillnad med nollskala	 13
Ex 4.	Höjdsättning under angiven höjd / Fluktning direkt	 13-14
	4a. Huvudstång + Teleskopstång		
	4b. Huvudstång + Nollskala		
	4c. Huvudstång + Teleskopstång + Nollskala		
Ex 5.	Stickprovstagning vid höjd okänd (Markprojektering / Sektionering)	 15-17
	5a. Huvudstång		
	5b. Huvudstång + Teleskopstång		
	5c. Huvudstång + Förlängningsstång + Teleskopstång		
Ex 6.	Massaberäkning före fyllning	 18-19
	6a. Huvudstång + Nollskala		
	6b. Huvudstång + Teleskopstång + Nollskala		
	6c. Huvudstång + Förlängningsstång + Teleskopstång + Nollskala		
Ex 7.	Bergssektionering / Beräkning av schaktmassor	 20-22
	7a. Huvudstång + Nollskala		
	7b. Huvudstång + Teleskopstång + Nollskala		
	7c. Huvudstång + Förlängningsstång + Teleskopstång + Nollskala		
Ex 8.	Tagning av fixhöjd, som ligger mer än 2,2 m under laserplanet	 23
Ex 9.	Flyttning av bygglaser / Omprogrammering av fixhöjd	 23
Ex 10.	Z-FIX som räknesticka	 24
Ex 11.	Kontroll av Z-FIX funktion	 24

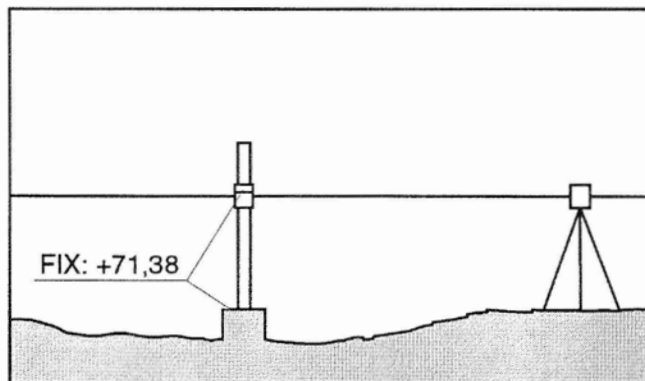
Ex 1. PROGRAMMERA IN FIXHÖJD

Bygglasern står uppställd och ger signal.
Fixhöjden är 71,38 möh.

Ställ huvudstången på fixhöjden.

Flytta datorhuvudet med lasermottagaren
så att du får signal. Lås fast datorhuvudet.

Starta enheten med ett tryck på gul knapp
(med lampsymbol) och programmera in fix-
höjden 71,38 möh enligt följande:

1. Kontrollera att du är i "Z-FIX Höjdmättningsprogram".
2. Intag programmeringsläge genom ett tryck på röd knapp.
3. Flytta markören med hjälp av röd knapp till siffertecknet för tiotal meter. Programmera in siffran 7 genom att trycka 3 ggr på minusknappen (eller 7 ggr på plusknappen).
4. Flytta markören till siffertecknet för ental meter. Programmera in siffran 1 genom att trycka 1 gång på plusknappen (eller 9 ggr på minusknappen).
5. Flytta markören till siffertecknet för decimeter. Programmera in siffran 3 genom att trycka 3 ggr på plusknappen (eller 7 ggr på minusknappen).
6. Flytta markören till siffertecknet för centimeter. Programmera in siffran 8 genom att trycka 2 ggr på minusknappen (eller 8 ggr på plusknappen).
7. Återgå till driftläge i "Z-FIX Höjdmättningsprogram" genom ett tryck på brandgul knapp.

När fixhöjden är inprogrammerad och du har återgått till huvudprogrammets driftläge, är Z-FIX klar för användning. Nu räknar Z-FIX själv ut höjden över havet.

När du flyttar datorhuvudet på stängen och får signal, visar displaven den höjd över havet som du har i botten på huvudstången.

FÖRUTSÄTTNINGAR

I exempel 1 ovan programmerade vi in fixhöjden 71,38 möh.
I alla resterande exempel utgår vi ifrån följande:

- att bygglasern redan är uppställd och ger signal
- att fixhöjden är 71,38 möh och att den redan är inprogrammerad i Z-FIX
- att bygglasern ej har flyttats

För att undvika långa upprepningar förkortas "Z-FIX datorhuvud, lasermottagare och fästplatta" till endast "huvud" i den kommande texten.

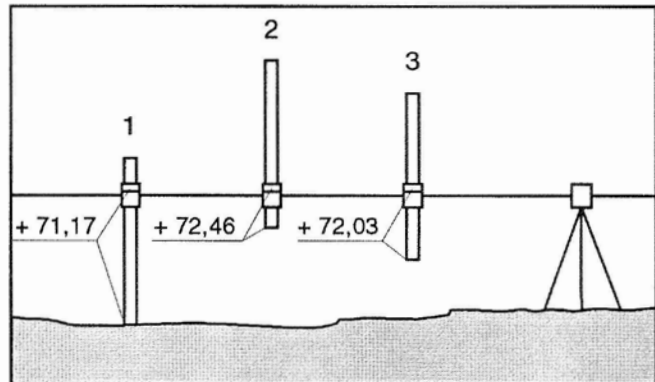
Ex 2. VANLIG HÖJDSÄTTNING / FLUKTNING DIREKT

2a. Huvudstång

Du ska sätta ut tre olika höjder: 71,17, 72,46 och 72,03 möh.

Eftersom fixhöjden redan är inprogrammerad vet du att när du får signal visar displayen den höjd över havet som du har i botten på huvudstången.

Den första höjden som du ska sätta ut är 71,17 möh. Flytta huvudet på huvudstången tills displayen visar 71,17. Lås fast. Håll stången så att du får signal. När du får signal har du höjden 71,17 i botten på huvudstången, se ex 1 i illustrationen brevid.

Den andra höjden som du ska sätta ut är 72,46 möh. Flytta huvudet på huvudstången tills displayen visar 72,46. Lås fast. Håll stången så att du får signal. När du får signal har du höjden 72,46 i botten på huvudstången, se ex 2.

Den tredje höjden som du ska sätta ut är 72,03 möh. Flytta huvudet på huvudstången tills displayen visar 72,03. Lås fast. Håll stången så att du får signal. När du får signal har du höjden 72,03 i botten på huvudstången, se ex 3.

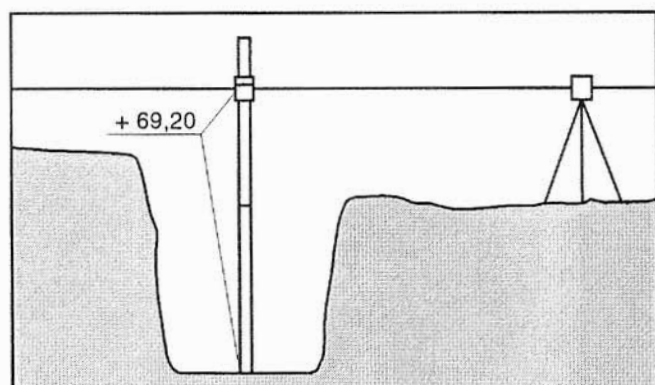
2b. Huvudstång + Förlängningsstång

Om huvudstångens längd inte räcker till, t ex vid utsättning i kuperad terräng eller vid djupa schakter, kan du förlänga huvudstången med förlängningsstången.

Höjdsättning med både huvudstång och förlängningsstång går till på samma sätt som med enbart huvudstång.

I detta exempel har du en djupschakt. Den önskade schaktbotten är 69,20 möh.

Huvudstångens längd räcker inte till för att du ska nå att få signal. Förläng huvudstången med förlängningsstången.

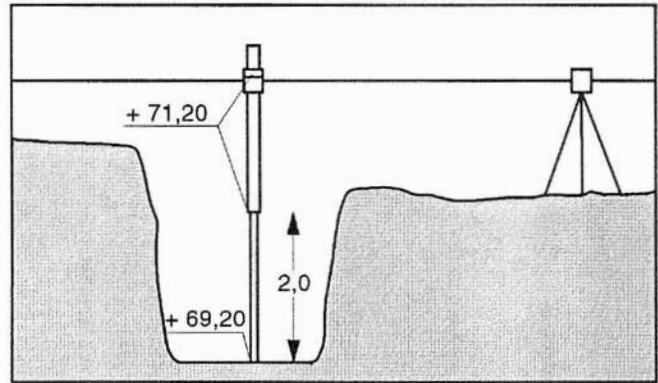
Flytta sedan huvudet upp på förlängningsstången tills 69,20 står i displayen. Lås fast huvudet. Schakta tills du får signal. När du får signal har du den önskade höjden 69,20 i botten på huvudstången.

2c. Huvudstång + Teleskopstång

Här ska du göra exakt samma höjdsättning som i ex 2b, fast med hjälp av teleskopstången istället för förlängningsstången. På så vis slipper du hämta/köpa förlängningsstången.

Men först lite fakta om teleskopstången:

Teleskopstångens totala utdragbara längd är 2,0 m. Om du drar ut teleskopstången maximalt hamnar du på en höjd som ligger 2,0 m längre ned än vad displayen visar, när du får signal. Varför?

Jo, displayen visar ju alltid den höjd över

havet som du har i botten på huvudstången. Men botten på teleskopstången är 2,0 m längre ned.

Låt oss omsätta teorin till praktik:

Den önskade schaktbotten är fortfarande 69,20 möh. Huvudstångens längd räcker inte till för att nå att få signal. Därför drar du ut teleskopstången maximalt. I botten på teleskopstången ska du ha höjden 69,20 möh. Botten på huvudstången sitter 2,0 m högre upp, vilket ger höjden $69,20 + 2,0 = 71,20$ möh. Flytta huvudet tills det står 71,20 i displayen. Lås fast.

Nu när du får signal har du höjden 71,20 möh i botten på huvudstången, och i botten på teleskopstången har du den önskade schakthöjden 69,20 möh.

Sammanfattning exempel 2c:

Ta den önskade höjden (69,20), addera med 2,0 ($69,20 + 2,0 = 71,20$), flytta huvudet tills displayen visar det nya talet (71,20) och dra ut teleskopstången maximalt. När du får signal har du den önskade höjden i botten på teleskopstången.

2d. Huvudstång + Förlängningsstång + Teleskopstång

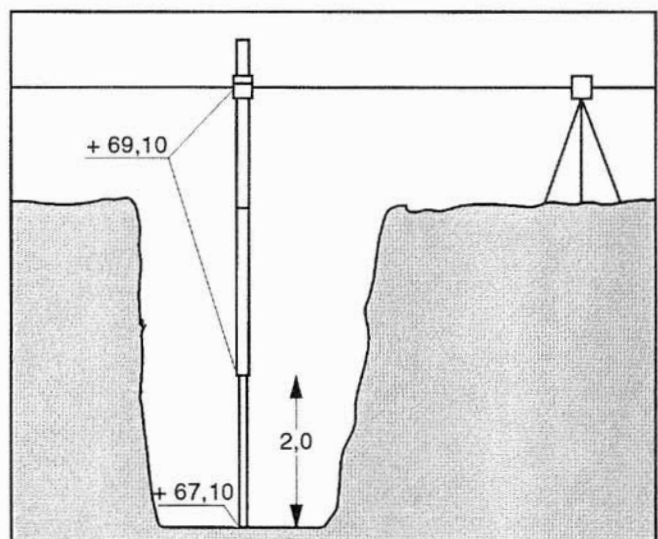
Nu har du en ännu djupare schakt. För att klara av denna höjdsättning måste du använda alla tre stängerna och kombinera lösningarna ur exemplen 2b och 2c.

Den önskade schakthöjden är 67,10 möh. 67,10 ska du ha i botten på teleskopstången.

Addera 67,10 med 2,0. ($2,0 =$ teleskopstångens totala utdragbara längd).

Detta ger dig höjden 69,10 i botten på huvudstången.

Sätt på förlängningstången och flytta huvudet upp på förlängningstången tills displayen visar 69,10. Lås fast.

Dra ut teleskopstången maximalt. När du får signal har du höjden 69,10 i botten på huvudstången, och 2,0 m längre ner har du den önskade schakthöjden 67,10 i botten på teleskopstången.

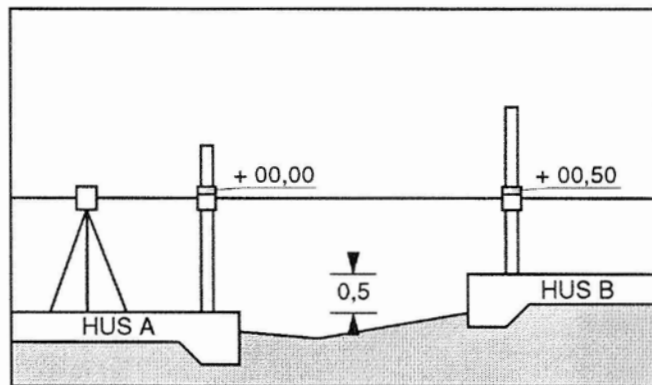
I detta exempel har du klarat av en höjdsättning där mät höjden är ca 6 m.

Ex 3. TA REDA PÅ MELLANSKILLNAD MED NOLLSKALA

Du ska ta reda på höjdskillnaden mellan två höjder.

Ställ huvudstången på den höjd som du ska utgå ifrån, i detta exempel "Färdigt golv" för HUS A. Justera huvudet så att du får signal. Gå över på nollskalan och nolla. (Se nollning sid 6.)

Ställ huvudstången på "Färdigt golv" för HUS B. Justera huvudet så att du får signal. Läs av i displayen hur stor höjdskillnaden är. I detta fall var höjdskillnaden + 0,5 m.

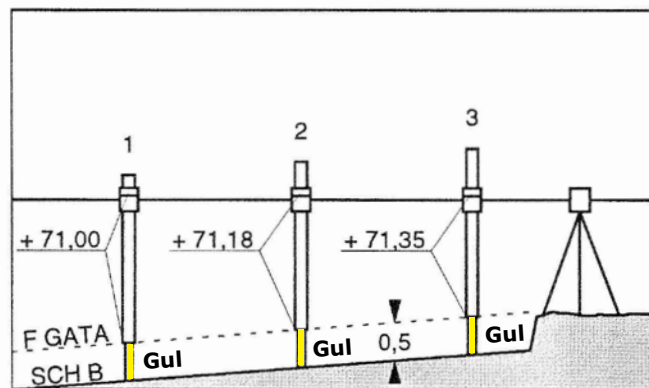
Oavsett om fixhöjden är inprogrammerad eller ej, kan du alltid gå över på nollskalan, nolla och ta reda på höjdskillnader.

Ex 4. HÖJDSÄTTNING UNDER ANGIVEN HÖJD / FLUKTNING DIREKT

4a. Huvudstång + Teleskopstång

I det här exemplet ska du schakta för en väg. Men det kunde lika gärna ha varit schakt för en parkering, en mur, en grönyta etc. Det viktiga med exemplet är att du ska schakta för många olika höjder, och alla dessa olika höjder har samma överbyggnad (ex grus- eller jordlager).

I exemplet är höjderna för "Färdig gata" 71,00, 71,18 och 71,35 möh. Gemensamt för dessa höjder är att schaktbotten ska ligga 50 cm djupare, pga en överbyggnad med 50 cm grus.

Vid ex 1 ska "Färdig gathöjd" vara 71,00 möh. Flytta huvudet på huvudstången tills displayen visar 71,00. Lås fast. Dra ut teleskopstången 50 cm. Läs av på teleskopstångens framsida, dvs på gul teleskopskala, var du har 50 cm. Lås fast teleskopstången. Schakta tills du får signal. När du får signal har du höjden för "Färdig gata" 71,00 möh i botten på huvudstången, och i botten på teleskopstången har du den önskade schakthöjden.

Vid ex 2 ska "Färdig gathöjd" vara 71,18 möh. Flytta huvudet tills displayen visar 71,18. Lås fast. Teleskopstången är fortfarande utdragen 50 cm. Schakta tills du får signal. När du får signal har du höjden för "Färdig gata" 71,18 möh i botten på huvudstången, och i botten på teleskopstången har du den önskade schakthöjden.

Vid ex 3 ska "Färdig gathöjd" vara 71,35 möh. Flytta huvudet tills displayen visar 71,35. Lås fast. Teleskopstången är fortfarande utdragen 50 cm. Schakta tills du får signal. När du får signal har du höjden för "Färdig gata" 71,35 möh i botten på huvudstången, och i botten på teleskopstången har du den önskade schakthöjden.

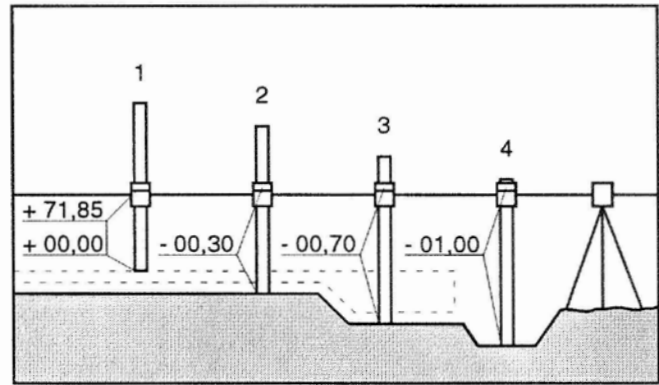
På ovan beskrivna sätt kan du utgå ifrån ritningen direkt, utan att behöva räkna ut höjderna manuellt.

4b. Huvudstång + Nollskala

Här ska du göra en terrassering för en byggnad. Du har tre olika höjder att schakta för: plattan, sulan och dräneringen.

"Färdig golvhöjd" ska vara 71,85 möh. Det är den höjden som du ska utgå ifrån. Flytta huvudet tills 71,85 står i displayen. Lås fast.

Gå till ex 1. Lyft upp huvudstången och håll den så att du får signal på höjden 71,85. Nu ser du i luften var höjden för "Färdigt golv" hamnar. Gå över på nollskalan och nolla. (Du nollar höjden för "Färdigt golv", eftersom det är den höjden som du ska utgå ifrån.)

Gå till ex 2. Här ska du schakta för plattan. Du vet att plattan ska ligga 0,3 m under "Färdigt golv". Flytta huvudet uppåt på huvudstången tills det står -0,30 i displayen. Lås fast. Schakta tills du får signal. När du får signal har du rätt schakthöjd för plattan i botten på huvudstången.

Vid ex 3 ska du schakta för sulans botten, som ska ligga 0,7 m under "Färdigt golv". Flytta huvudet tills det står -0,70 i displayen. Lås fast. Schakta tills du får signal. När du får signal har du rätt schakthöjd för sulan i botten på huvudstången.

Och vid exempel 4 ska du schakta för dräneringen, som ska ligga 1,0 m under "Färdigt golv". Flytta huvudet tills det står -1,00 i displayen. Lås fast och schakta tills du får signal. När du får signal har du rätt schakthöjd för dräneringen i botten på huvudstången.

Sammanfattning exempel 4a och 4b:

Om man vid höjdsättning under angiven höjd ska utgå ifrån samma höjd hela tiden, som i ex 4b, är det smidigt att använda nollskalan. Man nollar den höjd som man ska utgå ifrån och flyttar sedan huvudet till de önskade "delhöjderna".

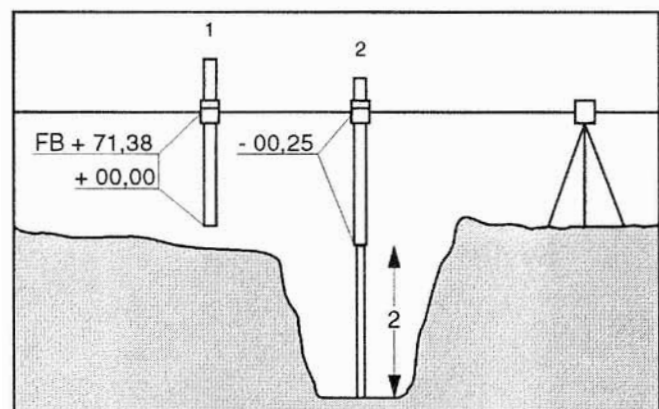
Om man däremot ska utgå ifrån många olika höjder och alla de olika höjderna har samma överbyggnad, som i ex 4a, är det bättre att använda teleskopstången.

4c. Huvudstång + Teleskopstång + Nollskala

I detta exempel ska du schakta för en brunn. Höjden för "Färdigt brunnsock" är 71,38 möh. Schaktbotten ska ligga 2,25 m under 71,38.

Höjden du ska utgå ifrån är höjden för "Färdigt brunnsock", dvs 71,38 möh. Flytta huvudet tills 71,38 står i displayen. Lås fast. När du får signal har du höjden 71,38 i botten på huvudstången, se ex 1.

Nu vet du att du ska ned 2,25 m. Dra ut teleskopstången maximalt, dvs 2,0 m. Men det räcker inte. Gå därför över på nollskalan och nolla. Flytta huvudet uppåt tills displayen visar -0,25. Lås fast.

Schakta tills du får signal. När du får signal har du schaktbotten 2,25 m under "Färdigt brunnsock", se ex 2.

Ex 5. STICKPROVSTAGNING VID HÖJD OKÄND (MARKPROJEKTERING / SEKTIONERING)

I exemplen 5a, 5b och 5c ska du göra stickprovstagnning. Du ska ta reda på markens höjd över havet. Den enda höjd som du känner till är fixhöjden. I och med att den redan är inprogrammerad vet du att när du får signal visar displayen den höjd över havet som du har i botten på huvudstången.

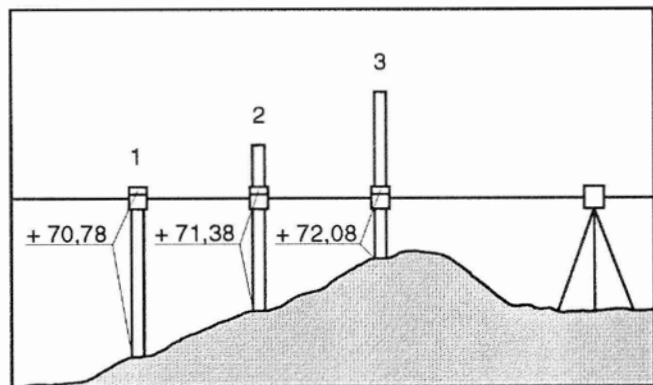
OBS! Om man inte vill flytta bygglasern under arbetets gång, måste lasern stå så pass högt upp att signalen når över den högsta höjd som ska mätas.

5a. Huvudstång

Gå till ex 1. Ställ huvudstången på backen. Flytta huvudet så att du får signal. Läs av i displayen vilken höjd över havet du har i botten på huvudstången. Där står 70,78. Vid ex 1 är höjden över havet 70,78 m.

Gå till ex 2. Ställ huvudstången på backen. Flytta huvudet så att du får signal. Läs av i displayen vilken höjd över havet du har i botten på huvudstången. Där står 71,38. Vid ex 2 är höjden över havet 71,38 m.

Gå till ex 3. Ställ huvudstången på backen. Flytta huvudet så att du får signal. Läs av i displayen vilken höjd över havet du har i botten på huvudstången. Där står 72,08. Vid ex 3 är höjden över havet är 72,08 m.

5b. Huvudstång + Teleskopstång

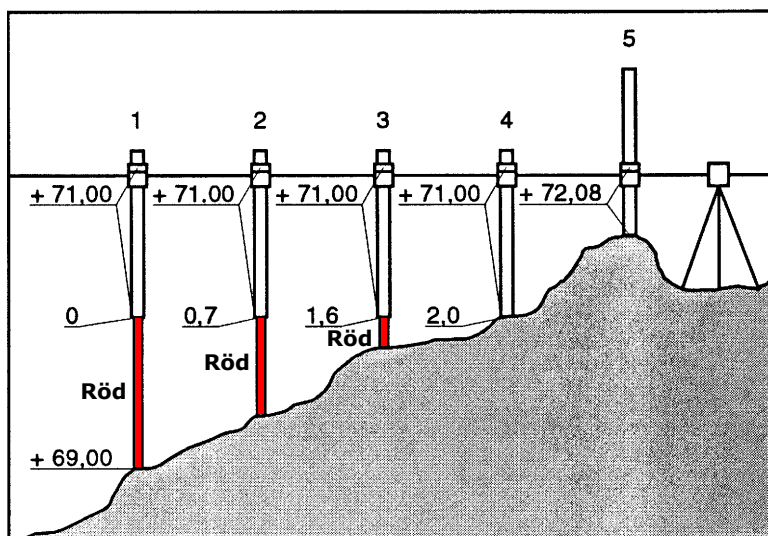
Du ska göra stickprovstagning igen, dvs ta reda på markens höjd över havet.

Börja längst ned i backen vid ex 1.

Här är höjdskillnaden så stor att du inte når att flytta huvudet uppe på huvudstången när teleskopstången är utdragen.

Flytta därför huvudet tills displayen visar en höjd med helt metertal, så högt upp som möjligt på huvudstången.

I detta exempel får du fram höjden 71,00 när huvudet sitter högt upp på huvudstången. Läs fast huvudet på 71,00. När du sedan får signal vet du att du har höjden 71,00 möh i botten på huvudstången.

Dra ut teleskopstången. I detta exempel får du ut teleskopstången maximalt, dvs 2,0 m. Nu är frågan, vilken höjd har du i botten på teleskopstången när du får signal?

I botten på huvudstången har du 71,00. Botten på teleskopstången är 2,0 m längre ned. Det ger $71,00 - 2,0 = 69,00$. Du har höjden 69,00 möh i botten på teleskopstången när du får signal.

Gå till ex 2. Huvudet sitter kvar på samma ställe. Du har fortfarande 71,00 i botten på huvudstången när du får signal. Skjut in teleskopstången. Läs av på röd sektioneringsskala, när du får signal, hur mycket du har skjutit in teleskopstången. Där står 0,70 m. Du ligger 0,70 m högre än när du har teleskopstången helt utdragen. Du ligger 0,70 m över 69,00. Höjden vid ex 2 är 69,70 möh.

Gå till ex 3. Skjut in teleskopstången. Läs av på röd sektioneringsskala hur mycket du har skjutit in teleskopstången, när du får signal. Där står 1,60 m. Du ligger 1,60 högre än när du har teleskopstången helt utdragen. Du ligger 1,60 över 69,00. Vid ex 3 är höjden över havet 70,60 m.

Gå till ex 4. Skjut in teleskopstången. Här får du in teleskopstången maximalt. Det betyder att du ligger 2,0 m över 69,00, dvs på 71,00 möh.

Men egentligen behöver du inte göra additionen längre. I och med att teleskopstången är helt inskjuten kan du istället läsa av höjden i displayen. I ex 1 ställde du huvudet på ett jämnt tal, 71,00. Och du har inte flyttat huvudet sen dess. Så vid ex 4 läser du helt enkelt av displayen, som visar 71,00.

Gå till ex 5. Flytta huvudet så att du får signal. Läs av höjden i displayen. Där står 72,08. Vid ex 5 är höjden över havet 72,08 m.

5c. Huvudstång + Förlängningsstång + Teleskopstång

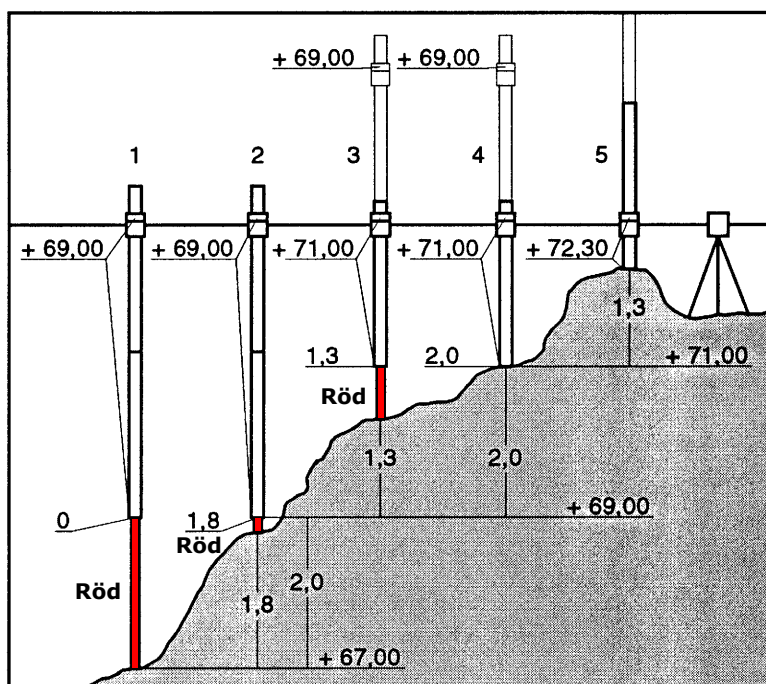
Du ska återigen göra stickprovstagning, dvs ta reda på markens höjd över havet.

Börja längst ned i backen vid ex 1.

Här är det så djupt att du måste förlänga huvudstången med förlängningsstången.

Flytta sedan huvudet upp på förlängningsstången tills displayen visar en höjd med ett helt metertal, så högt upp som möjligt på förlängningsstången.

I det här exemplet får du fram höjden 69,00 nära toppen på förlängningsstången. Lås fast huvudet på 69,00. När du sedan får signal vet du att du har höjden 69,00 möh i botten på huvudstången.

Dra ut teleskopstången. I det här exemplet får du ut teleskopstången maximalt, dvs 2,0 m. Vilken höjd har du då i botten på teleskopstången?

När du får signal har du 69,00 i botten på huvudstången, och 2,0 m längre ned har du 67,00 (= $69,00 - 2,0$). Vid ex 1 har du höjden 67,00 möh i botten på teleskopstången.

Gå till ex 2. Läs av på röd sektioneringsskala, när du får signal, hur mycket du har skjutit in teleskopstången. Där står 1,80 m. Du ligger 1,80 högre än när du har teleskopstången helt utdragen. Du ligger 1,80 över 67,00. Höjden vid ex 2 är 68,80 möh.

Gå till ex 3. Du provar att få signal när teleskopstången är helt inskjuten. Det går inte. Huvudet sitter för högt upp. Det är dags att rationalisera bort förlängningsstången:

Fäll ned stången. Flytta huvudet 2,0 m nedåt, från förlängningsstången över på huvudstången. Ta loss förlängningsstången. (I detta exempel flyttar vi huvudet 2,0 m nedåt. I ett annat exempel hade 2,0 m kanske varit för mycket. I så fall flyttar man huvudet endast 1,0 m. Det viktiga är att man flyttar huvudet till ett annat helt metertal.)

När du flyttat huvudet 2,0 m nedåt och låst fast det, visar displayen 71,00. Du har höjden 71,00 i botten på huvudstången när du får signal. Om du nu, vid ex 3, skulle få ut teleskopstången maximalt skulle du ha 69,00 i botten på teleskopstången. Men du får inte ut teleskopstången maximalt. Läs av på röd sektioneringsskala, när du får signal, hur mycket du har skjutit in teleskopstången. Där står 1,30 m. Du ligger 1,30 m högre än när du har teleskopstången helt utdragen. Du ligger 1,30 över 69,00. Vid ex 3 är höjden över havet 70,30 m.

Gå till ex 4. Här får du in teleskopstången maximalt. Eftersom du nu når huvudet är det bara att läsa av i displayen vilken höjd över havet du har i botten på huvudstången. Displayen visar 71,00 möh.

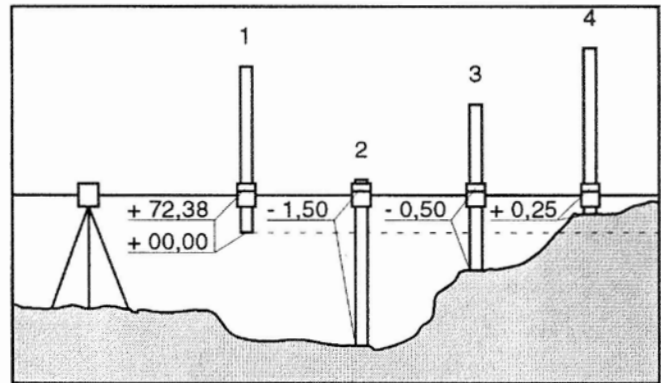
Gå till ex 5. Flytta huvudet så att du får signal. Läs av i displayen vilken höjd över havet du har i botten på huvudstången. Displayen visar 72,30 möh.

Ex 6. MASSABERÄKNING FÖRE FYLLNING

6a. Huvudstång + Nollskala

I det här exemplet ska du göra en fyllning. Det kan t ex vara fyllning för en byggnad, en parkering, en grönyta eller liknande. Du ska beräkna hur mycket massor, ex lera, jord eller grus, det går åt för att göra denna fyllning.

På din ritning ser du att terrassen ska ligga på höjden 72,38 möh. Höjden 72,38 är den höjd som du ska utgå ifrån. Flytta huvudet tills det står 72,38 i displayen. Lås fast.

Gå till ex 1. Håll stånden så att du får signal. När du får signal ser du i luften var du har den önskade höjden 72,38. Gå över på nollskalan och nolla. Du nollar således höjden 72,38.

Gå till ex 2. Ställ huvudstången på marken. Flytta huvudet så att du får signal. Displayen visar då -1,50. Du ligger 1,5 m under den höjd som du ska upp till. Alltså ska du fylla upp 1,5 m för att komma upp till terrasshöjden 72,38 möh.

Gå till ex 3. Flytta huvudet så att du får signal. Displayen visar då -0,50 m. Här ligger du 0,5 m under den höjd som du ska upp till. Du måste fylla upp 0,5 m för att komma upp till 72,38 möh.

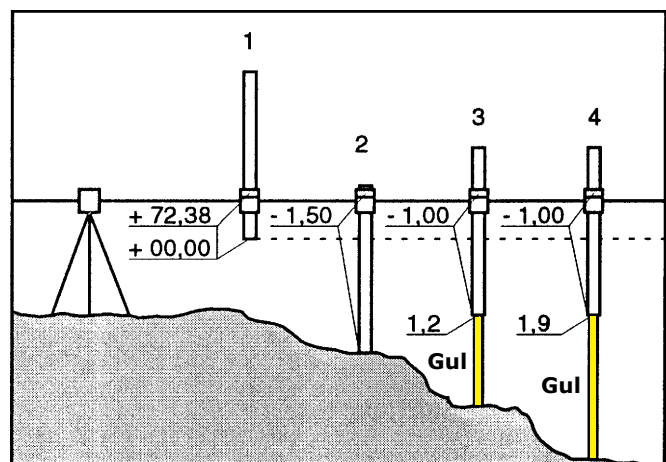
Gå till ex 4. När du får signal visar displayen +0,25 m. Här ligger du 0,25 m över 72,38. Du måste schakta bort 0,25 m för att komma ned till 72,38 möh.

6b. Huvudstång + Teleskopstång + Nollskala

Du ska göra en fyllning igen, och du ska beräkna hur mycket massor det går åt för att göra denna fyllning.

I detta exempel är nivåskillnaderna så stora att både huvudstång och teleskopstång måste användas. Höjden som du ska komma upp till är 72,38 möh. Flytta huvudet tills 72,38 står i displayen. Lås fast.

Gå till ex 1. Håll stånden så att du får signal. När du får signal ser du i luften var du har den önskade höjden 72,38. Gå över på nollskalan och nolla. Du nollar höjden 72,38.

Gå till ex 2. Ställ huvudstången på marken. Flytta huvudet så att du får signal. Displayen visar då -1,50. Du ligger 1,50 under 72,38. Du måste fylla med 1,50 m för att komma upp till 72,38 möh.

Fortsättning på nästa sida...

...fortsättning exempel 6b.

Gå till ex 3. Huvudstångens längd räcker inte för att du ska nå att få signal. Nu måste du ta hjälp av teleskopstången. Men flytta först huvudet nedåt tills displayen visar ett helt minustal meter. I detta exempel är närmaste hela minustal -1,0. Lås fast huvudet på -1,00. Förflyttningen av huvudet betyder att när du får signal är botten på huvudstången 1,0 m under den höjd som du ska komma upp till.

Dra ut teleskopstången. Läs av på gul teleskopskala, när du får signal, hur mycket du har dragit ut teleskopstången. Där står det 1,20 m. Hur mycket ska du då fylla?

Jo, $1,0 + 1,20 = 2,2$ m. (1,0 = huvudets förflyttning och 1,20 = teleskopstångens utdragna längd)
Från botten på teleskopstången har du 2,2 m upp till den önskade höjden 72,38 möh.

Gå till ex 4. När du får signal visar displayen fortfarande -1,00, för huvudet har du inte flyttat. Och på gul teleskopskala läser du 1,90 m. Det ger $1,0 + 1,9 = 2,9$ m fyllning upp till den önskade höjden 72,38 möh.

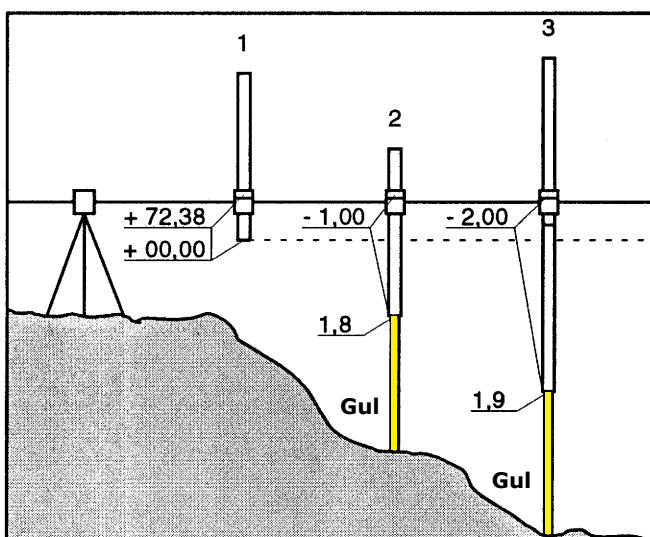
6c. Huvudstång + Förlängningsstång + Teleskopstång + Nollskala

Du ska återigen göra en fyllning, och du ska beräkna hur mycket massor det går åt för att göra fyllningen.

Denna gång är höjdskillnaderna så stora att du måste använda alla tre stängerna. Höjden som du ska komma upp till är 72,38 möh. Flytta huvudet tills det står 72,38 i displayen. Lås fast.

Gå till ex 1. Håll stängerna så att du får signal. När du får signal har du höjden 72,38 i botten på huvudstången. Gå över på nollskalan och nolla. Du nollar således höjden 72,38.

Gå till ex 2. Här är det så djupt att huvudstångens längd inte räcker för att du ska nå att få signal. Flytta därför huvudet till ett helt minustal meter. I detta exempel är närmaste hela minustal -1,0. Lås fast huvudet på -1,00. Förflyttningen av huvudet betyder att när du får signal är botten på huvudstången 1,0 m under den önskade höjden 72,38.

Dra ut teleskopstången. Läs av på gul teleskopskala, när du får signal, hur mycket du har dragit ut teleskopstången. Där står 1,80 m. Hur mycket ska du då fylla?

Jo, $1,0 + 1,80 = 2,80$ m. (1,0 = huvudets förflyttning och 1,80 = teleskopstångens utdragna längd).
Det ger 2,80 m fyllning upp till den önskade höjden 72,38 möh.

Gå till ex 3. Här är det ännu djupare. Du provar med att dra ut teleskopstången maximalt. Men det räcker inte, du får inte signal. Fäll ned huvudstången, sätt på förlängningsstången och flytta huvudet upp på förlängningsstången tills displayen visar nästa hela minustal. I detta exempel är det -2,0. Lås fast huvudet på -2,00. Res upp stängerna. När du nu får signal är botten på huvudstången 2,0 m under den önskade höjden 72,38 möh.

Dra ut teleskopstången. Läs av på gul teleskopskala, när du får signal, hur mycket teleskopstången är utdragen. Där står 1,90 m. Här har du alltså $2,0 + 1,90 = 3,90$ m fyllning upp till 72,38 möh. (2,0 = huvudets förflyttning och 1,9 = teleskopstångens utdragna längd).

Ex 7. BERGSSEKTIONERING / BERÄKNING AV SCHAKTMASSOR

I exemplen 7a, 7b och 7c ska du göra bergssektionering. Du ska ta reda på hur mycket berg som ska sprängas bort för att du ska komma ned till en viss höjd.

Att sektionera berg kan jämföras med beräkning av schaktmassor. Vare sig du ska ta reda på hur mycket berg som ska sprängas bort eller hur mycket massor som ska schaktas bort, är metoden densamma för hur du med hjälp av Z-FIX tar reda på detta.

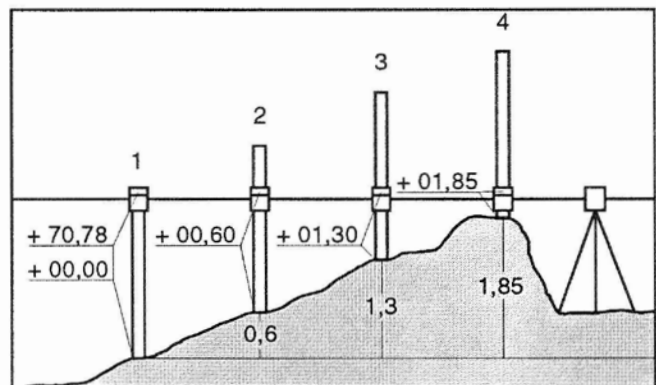
OBS! Om man inte vill flytta bygglasern under arbetets gång, måste lasern stå så pass högt upp att signalen når över den högsta höjd som ska mätas.

7a. Huvudstång + Nollskala

Du ska göra bergssektionering. Höjden som du ska komma ned till i berget är 70,78 möh. Det är den höjden som du ska utgå ifrån.

Flytta huvudet tills det står 70,78 i displayen. Lås fast. Gå över på nollskalan och nolla. Du nollar således den höjd som du ska utgå ifrån, dvs 70,78.

Gå till ex 1. Håll stängen så att du får signal. När du får signal visar nollskalan 0,00. Det betyder att inget berg behöver sprängas bort. Du har den önskade höjden 70,78 möh i botten på huvudstången.

Fortsätt upp i berget till ex 2. För att få signal måste du flytta huvudet nedåt. När du får signal visar nollskalan +0,60, vilket betyder att du ligger 0,6 m över 70,78. Du måste spränga bort 0,6 m berg för att komma ned till den önskade höjden 70,78 möh.

Gå till ex 3. Flytta huvudet så att du får signal. När du får signal visar nollskalan +1,30. Här ligger du 1,3 m över 70,78. Du måste spränga bort 1,3 m berg för att komma ned till 70,78 möh.

Vid ex 4 visar nollskalan +1,85 när du får signal. Här ska du spränga bort 1,85 m berg för att komma ned till 70,78 möh.

Ett tips!

Ta en sprayburk med färg och spraya direkt på berget hur djupt det ska borras, allteftersom du får fram höjderna när du sektionerar.

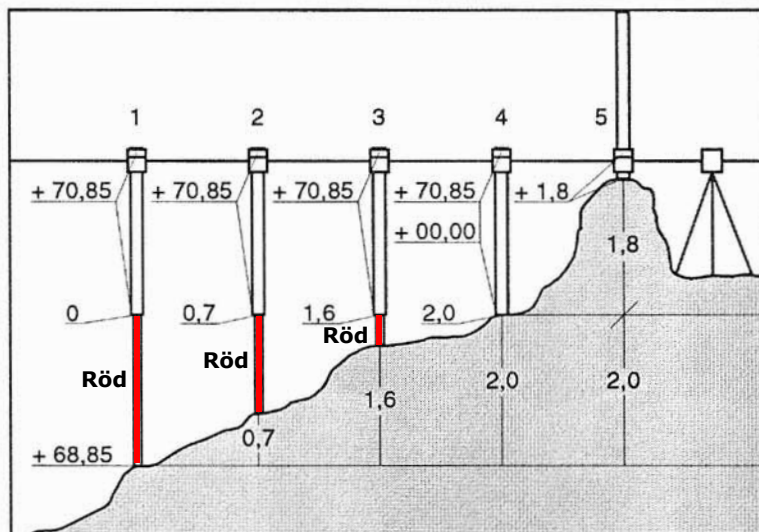
7b. Huvudstång + Teleskopstång + Nollskala

Du ska göra en bergssektionering igen, dvs du ska ta reda på hur mycket berg som ska sprängas bort för att du ska komma ned till en viss höjd.

Denna gång är den önskade höjden 68,85 möh. 68,85 är den höjd som du ska spränga ned till.

När du tar en titt på berget ser du att höjdskillnaderna är väldigt stora.

Huvudstångens längd på 2,2 m kommer inte att räcka för att sektionera detta berg. Du måste använda teleskopstången och den röda sektioneringsskalan.

Men börja med att ställa huvudet på rätt höjd:

Ta den önskade höjden 68,85 och addera med 2,0 m (= teleskopstångens totala utdragbara längd). Då får du höjden 70,85. Flytta huvudet tills 70,85 står i displayen. Lås fast. Dra ut teleskopstången maximalt. När du sedan får signal vet du att du har höjden 70,85 i botten på huvudstången, och 2,0 m längre ned, i botten på teleskopstången, har du den önskade höjden 68,85.

OBS! När du nu ska sektionera berget ska du använda dig av den röda sektioneringsskalan på teleskopstången.

Gå till ex 1. Dra ut teleskopstången tills du får signal. I detta exempel får du ut teleskopstången maximalt. Sektioneringsskalan visar då 0 (noll). Det betyder att inget berg ska sprängas bort. Du har den önskade höjden 68,85 möh i botten på teleskopstången.

Gå till ex 2. För att få signal måste du skjuta in teleskopstången en bit. Läs av på röd sektioneringsskala, när du får signal, hur mycket du har skjutit in teleskopstången. Där står 0,70 m. Du måste spränga bort 0,70 m berg för att komma ned till 68,85 möh.

Gå till ex 3. Du får skjuta in teleskopstången ytterligare en bit för att få signal. När du får signal läser du av på röd sektioneringsskala hur mycket du har skjutit in teleskopstången. Där står 1,60 m. Du måste spränga bort 1,60 m berg för att komma ned till 68,85 möh.

Gå till ex 4. När du får signal är teleskopstången helt inskjuten. Du har skjutit in teleskopstångens hela längd på 2,0 m. Vid ex 4 ska du spränga bort 2,0 m berg för att komma ned till 68,85 möh.

Om du har skjutit in hela teleskopstången och du fortfarande har berg kvar att sektionera, ska du använda nollskalan. Så, gå över på nollskalan och nolla.

Gå vidare till ex 5. För att få signal måste du flytta huvudet nedåt. När du får signal visar displayen +1,80 m. Vid ex 5 ska du spränga bort $2,0 + 1,8 = 3,8$ m berg för att komma ned till 68,85 möh. (2,0 = teleskopstångens längd och 1,8 = huvudets förflyttning)

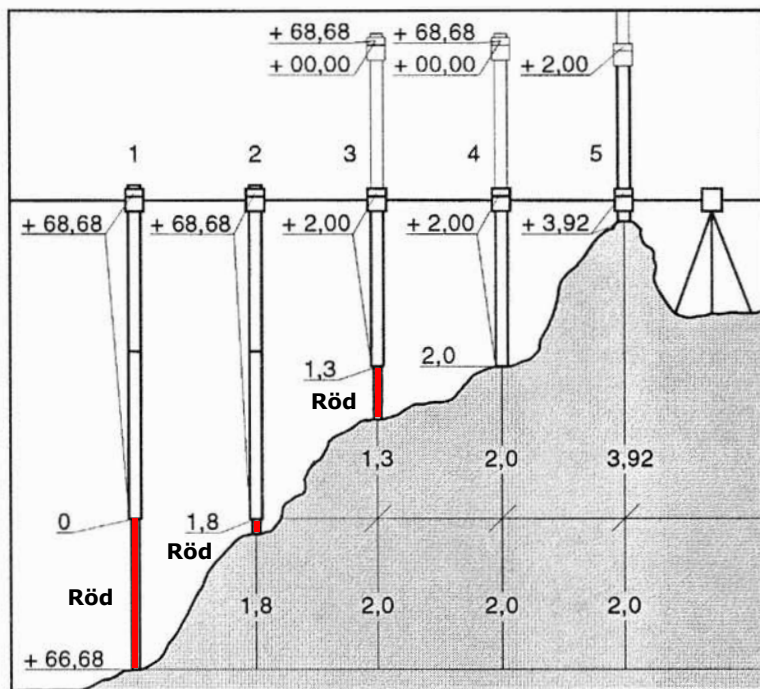
7c. Huvudstång + Förlängningsstång + Teleskopstång + Nollskala

Du ska göra en bergssektionering igen, dvs ta reda på hur mycket berg som ska sprängas bort för att du ska komma ned till en viss höjd.

I detta exempel är den önskade höjden 66,68 möh. Det är den höjden som du ska komma ned till i berget.

Först ställer du huvudet på rätt höjd: Sätt förlängningsstången på huvudstången. Flytta huvudet upp på förlängningsstången tills displayen visar 68,68 ($66,68 + 2,0 = 68,68$). Lås fast.

Dra ut teleskopstången maximalt. När du sedan får signal vet du att du har höjden 68,68 möh i botten på huvudstången, och 2,0 m längre ned, i botten på teleskopstången, har du den önskade höjden 66,68 möh.

Börja sektionera längst ned i backen vid ex 1. Dra ut teleskopstången tills du får signal. I detta exempel får du ut teleskopstången maximalt. Sektioneringsskalan visar då 0 (noll). Det betyder att inget berg ska sprängas bort. Du har den önskade höjden 66,68 möh i botten på teleskopstången.

Gå upp i berget till ex 2. För att få signal måste du skjuta in teleskopstången. Läs av på röd sektioneringsskala, när du får signal, hur mycket du har skjutit in teleskopstången. Där står 1,80 m. Du måste spränga bort 1,80 m berg för att komma ned till 66,68 möh.

Fortsätt upp i berget till ex 3. Fastän du provar med att skjuta in hela teleskopstången får du ändå ingen signal. Huvudet sitter för högt upp. Du har nu kommit så pass högt upp i berget att det är dags att rationalisera bort förlängningsstången:

Fäll ned hela stången. Gå över på nollskalan och nolla. Flytta huvudet 2,0 m nedåt. Lås fast. Displayen visar då +2,00 m. Ta bort förlängningsstången. Justera teleskopstången så att du får signal. Läs av på röd sektioneringsskala hur mycket du har skjutit in teleskopstången. Där står 1,30 m. Du ligger $2,0 + 1,30 = 3,30$ över 66,68. Du måste spränga bort 3,3 m berg för att komma ned till 66,68 möh. ($2,0 =$ huvudets förflyttning och $1,30 =$ teleskopstångens inskjutna längd)

Gå till ex 4. När du får signal är teleskopstången helt inskjuten. Du kan inte läsa av röd sektioneringsskala längre, men du vet att teleskopstångens längd är 2,0 m. Då är frågan, hur djupt ska du spränga? Jo, $2,0 + 2,0 = 4,0$ m. Du ska spränga bort 4,0 m berg för att komma ned till 66,68 möh. ($2,0 =$ huvudets förflyttning och $2,0 =$ teleskopstångens inskjutna längd)

Gå till ex 5. Flytta huvudet nedåt så att du får signal. Läs av i displayen hur mycket du har flyttat huvudet. Där står 3,92 m. Här ska du spränga $3,92 + 2,0 = 5,92$ m berg för att komma ned till 66,68 möh. ($3,92 =$ huvudets förflyttning och $2,0 =$ teleskopstångens inskjutna längd).

I tillämpningsexempel 7c har du klarat av en bergssektionering där mät höjden är ca 6 m.

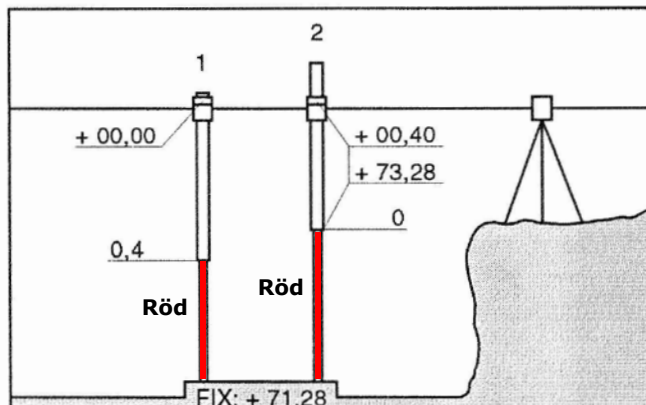
Ex 8. TAGNING AV FIXHÖJD, SOM LIGGER MER ÄN 2,2 M UNDER LASERPLANET

När du ska ta en fixhöjd som ligger mer än 2,2 m under laserplanet använder du huvudstång, teleskopstång och nollskala.

I ännu extremare fall får du förlänga med förlängningsstång.

Först får du chansa:

Eftersom du står nere vid fixhöjden når du inte att förflytta huvudet uppe på huvudstången. Därför får du låsa fast huvudet på huvudstången ungefär där du tror att du kommer att få signal, när teleskopstången är utdragen maximalt.

Hissa därefter upp huvudstången så att du får signal. Lås fast huvudstången.

Botten på teleskopstången ska stå på fixhöjden. Läs av på röd sektioneringsskala hur mycket det fattas för att teleskopstången ska vara utdragen maximalt. Där står 0,40 m. Ta ned stången. Gå över på nollskalan och nolla. Se ex 1.

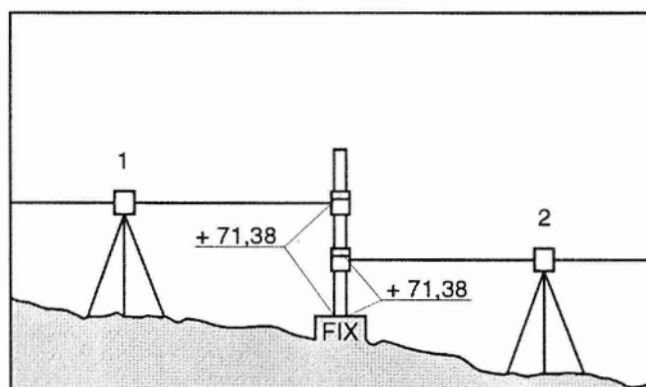
Dra huvudet nedåt tills displayen visar +00,40. Ställ huvudstången på fixhöjden igen. Hissa upp huvudstången tills du får signal. Nu när du får signal är teleskopstången ute maximalt. Då vet du att du har fixhöjden 71,28 möh i botten på teleskopstången. Och 2,0 m högre upp har du 73,28 (2,0 + 71,28). Ta ned stången och programmera in höjden 73,28 i huvudet, dvs den höjd över havet som du har i botten på huvudstången. Se ex 2.

Ex 9. FLYTTNING AV BYGGLASER / OMPROGRAMMERING AV FIXHÖJD

Du ska i detta exempel flytta en bygglaser från ett ställe till ett annat. I detta fall utgår vi från att fixhöjden inte är inprogrammerad i Z-FIX.

Ställ upp bygglasern på läge 1. Gå till fixhöjden och ställ huvudstången på fixen. Justera huvudet så att du får signal. Lås fast. Programmera in fixhöjden 71,38.

Därmed är Z-FIX klar för användning - men bara så länge bygglasern står kvar på samma ställe.

Nu bär det sig inte bättre än att du ska schakta just där bygglasern står vid läge 1.

Flytta bygglasern till läge 2. Nu stämmer inte den inprogrammerade fixhöjden längre, eftersom bygglasern ger signal på en annan nivå. Men det är snabbt ordnat:

Stäng av Z-FIX och slå på den igen. Ställ huvudstången på fixhöjden 71,38. Justera huvudet så att du får signal. Lås fast. Programmera in fixhöjden 71,38.

Och därmed är Z-FIX klar för användning igen - så länge bygglasern står kvar på samma ställe.

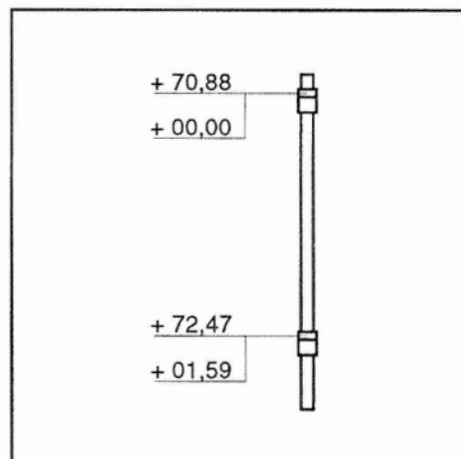
Ex 10. Z-FIX SOM RÄKNESTICKA

Du har två olika höjder att schakta för: 70,88 och 72,47 möh. Du vill ta reda på höjdskillnaden mellan dessa två höjder.

Flytta huvudet tills det står 70,88 i displayen. Lås fast. Gå över på nollskalan och nolla.

Gå tillbaka till "Z-FIX Höjdmättningsprogram". Flytta huvudet till den andra höjden 72,47. Lås fast. Gå över på nollskalan. Läs av i displayen hur stor höjdskillnaden är mellan dessa två höjder. Displayen visar 1,59 m.

På detta vis kan du räkna ut höjdskillnader utan att ta fram miniräknaren.

Ex 11. KONTROLL AV Z-FIX FUNKTION

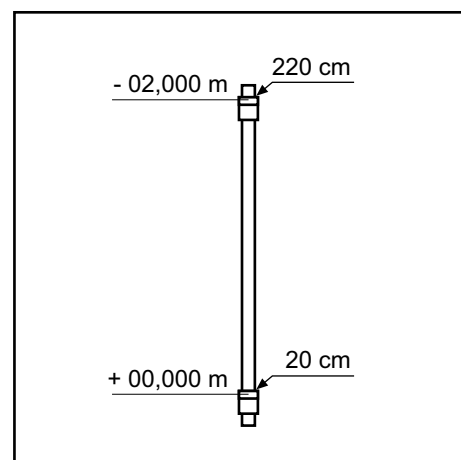
I detta exempel ska du kontrollera att Z-FIX fortfarande fungerar som den ska.

Flytta datorhuvudet längst ned på Z-FIX Huvudstång så att datorhuvudets överkant ligger jäms med 20 centimetersstrecket på den gula framsideskalan.

Starta enheten så att du får noll i displayen, eller gå över till nollskaleprogrammet och nollställ om enheten redan är igång.

Flytta därefter datorhuvudet nästan högst upp på huvudstången, så att 220 centimetersstrecket på den gula framsideskalan ligger jäms med datorhuvudets överkant.

Du ska nu läsa av ca -02,000 m i displayen (+/- ca 1,5 mm). Då fungerar Z-FIX korrekt!

Anledningen till +/- ca 1,5 mm beror på noggrannhetsavvikelser i form av:

- Elektroniken, som visar hela mm = +/- 0,5 mm
- Rörelsemån drev = ca +/- 0,2 mm
- Måttolerans fräsning aluminiumprofilkedja = ca +/- 0,3 mm / 2 meter
- Måttolerans tryckta skalor = ca +/- 0,5 mm / 2 meter

Vid höjdmätning med Z-FIX utan användning av skalor, är mätnoggrannheten ca +/- 1 mm / 2 meter.

TEKNISK SPECIFIKATION

Allmänt

Z-FIX arbetar ihop med bygglasers.

Z-FIX Fästplattor är konstruerade för att passa de flesta av marknadens lasermottagare, t ex flera modeller av Topcon, Spectra, Leica och AndroTec.

Z-FIX Datorhuvud

Elektronikenhet med inbyggd mikroprocessor, innehåller 2 olika program:

- Z-FIX Höjdmätning - för plushöjds-mätning
- Nollskala - för nollställning av valfri höjd

Programmerbara höjder

Mellan 00,000 m och +/- 9999,999 m

Display

LCD (flytande kristall teckenfönster) med inbyggd bakgrundsbelysning.

2 x 16 punktmatristecken

Självjusterande kontrast för olika temperaturer.

Strömförsörjning / Drifftid (vid +20°C)

- 4 st 1,5 V alkaliska R6 AA batterier ger ca 100-200 timmars drifftid beroende på aktivitet.
- 4 st 1,2 V laddningsbara NiMH R6 AA batterier, 2700 mAh, ger ca 100-200 timmars drifftid beroende på aktivitet.

Temperaturområde

Från -20°C till +50°C

Maximal förflyttningshastighet av datorhuvud:

ca 10 m/s

Mäthöjder

Huvudstång: 2,21 m (totallängd 2282 mm)

Huvudstång + teleskopstång: 4,21 m

Huvudstång + teleskopstång + förlängningsstång: 6,36 m

Förlängningsstång: 2,15 m (totallängd 2199 m)

Mätnoggrannhet

Vid höjdmätning med Z-FIX utan användning av skalor, är mätnoggrannheten ca +/- 1 mm / 2 meter.

Mätnoggrannhetsavvikelse fördelat enligt nedanstående:

- Elektroniken visar hela mm = +/- 0,5 mm
- Rörelsemån drev = ca +/- 0,2 mm
- Måttolerans fräsning aluminiumprofilkedja = ca +/- 0,3 mm / 2 meter
- Måttolerans tryckta skalor = ca +/- 0,5 mm / 2 meter

Temperaturrelse

Längdutvidgning Z-FIX Huvudstång: 0,23 mm / m / 10°C räknat från +20°C

Vikter

Z-FIX-datorhuvud + huvudstång + teleskopstång: ca 2,4 kg

Z-FIX-datorhuvud + förlängningsstång: ca 1,7 kg

Fotring: ca 2,5 kg

www.nivator.com